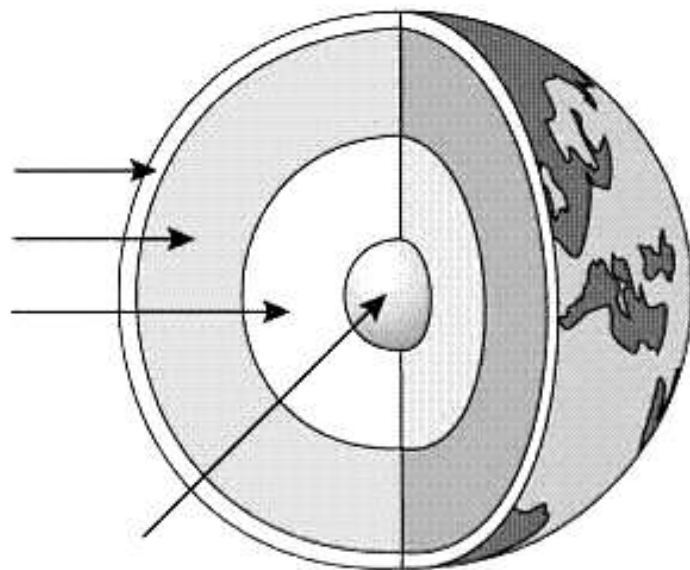

LES FORMES DE LA TERRA

- La Terra es divideix en tres grans **capes**:
  - El **nucli** és la part més interna de la Terra i es divideix en dues parts: el nucli intern i el nucli extern.
  - El **mantell** envolta el nucli terrestre. És la capa més gruixuda.
  - L'**escorça** és la capa externa de la Terra. És molt prima. A l'escorça hi ha els continents i els fons de mars i oceans.
- A l'escorça es distingeixen les diverses **formes del relleu**: muntanyes, valls, depressions, planes.
- Les **plaques tectòniques** són grans blocs de terra que formen l'escorça terrestre.
- Les zones de contacte de dues plaques són llocs de gran activitat sísmica, i donen lloc als moviments interns de la Terra: els **terratrèmols** i els **volcans**.

1.- Escriu el nom de les diferents capes que formen el conjunt de la Terra.

2.- Què és el **nucli** ?

3.- Què és el **mantell** ?

4.- Què és l'**escorça** ?

5.- Quins són els moviments interns de la Terra ? (2)

2. Agents interns de formació del relleu

- El relleu de la Terra canvia contínuament. Els elements que provoquen aquests canvis reben el nom d'**agents**.
- Els **agents interns** de formació del relleu provenen de l'interior de la Terra i causen **terratrèmols** i **volcans**.
- Un **terratrèmol** és una sacsejada de l'escorça terrestre. Els punts del terratrèmol són:
  - L'**hipocentre**, que és la zona interior de la Terra on s'origina el terratrèmol.
  - L'**epicentre**, que és la zona de la superfície terrestre més propera a l'hipocentre.
- Les **ones sísmiques** són les vibracions que produeixen els terratrèmols.
- Un **volcà** és una esquerda de l'escorça terrestre per la qual puja roca fosa de l'interior de la Terra fins a l'exterior.

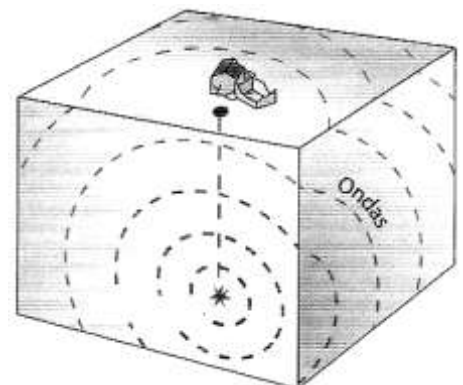
4.- Què és l'epicentre ?

5.- Situa **hipocentre** i **epicentre** en el dibuix.

1.- Quins són els agents interns de formació del relleu?

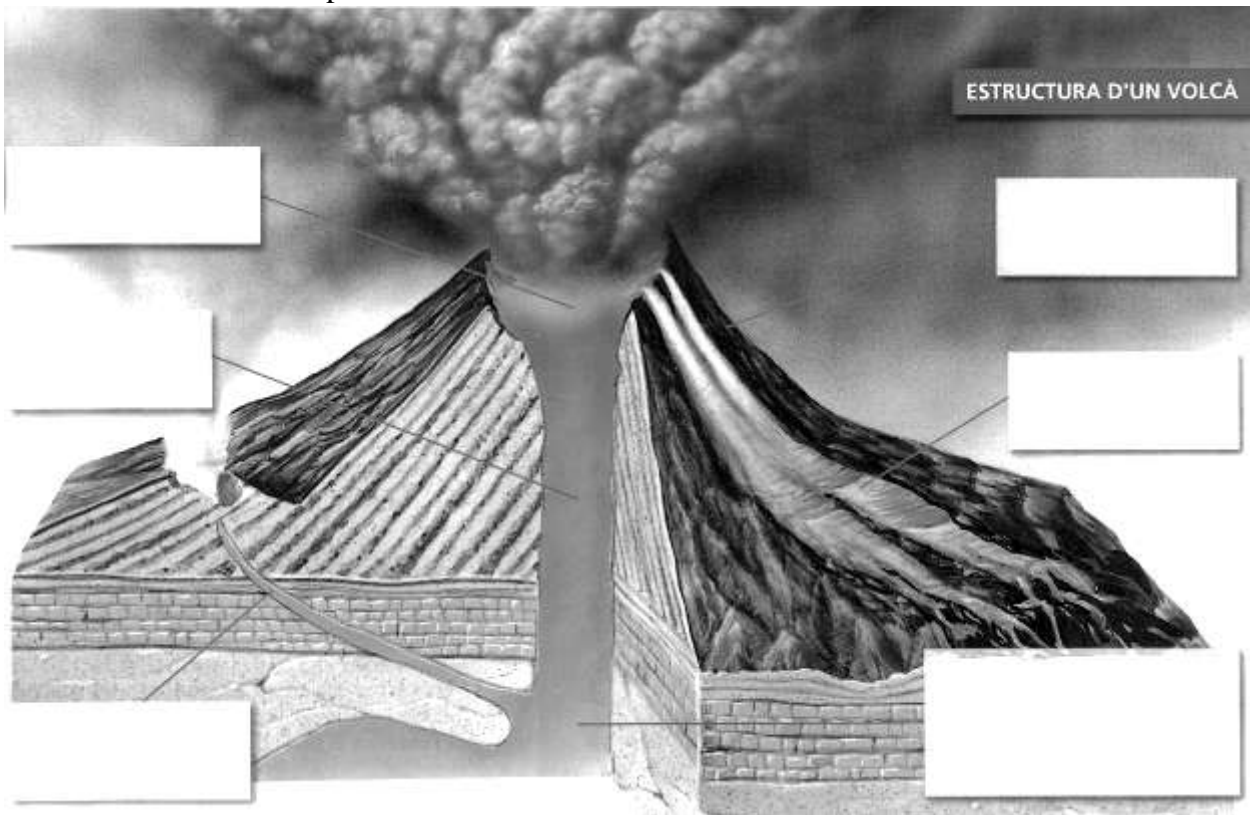
2.- Què és un terratrèmol ?

3.- Què és l'hipocentre o focus d'un terratrèmol?

6.- Què és un volcà ?

7.- Anota el nom de les parts del volcà.

3.- Els agents externs de formació del relleu

- Els **agents externs** de formació del relleu són: l'**aigua**, el **vent** i la **vegetació**.
- L'**aigua** és el principal agent extern modelador del relleu i actua de maneres diverses:
  - Quan plou amb força, l'aigua **desgasta les muntanyes**.
  - L'aigua dels torrents i dels rius arrenca i transporta roques i terres, i obre així **barrencs i valls**.
  - Quan les aigües perden força dipositen els materials, que formen **planes i deltes**.
  - Quan l'aigua es filtra entre les roques i es **glaça**, pot arribar a trencar-les.
- Les **onades**, els **corrents marins** i les **mares** actuen sobre el litoral desgastant les roques. Els corrents marins acumulen **sorres** en **platges i golfs**.
- El **vent** modifica el relleu perquè:
  - Desgasta les roques.
  - Transporta petits materials que quan xoquen contra les roques les erosionen.
- La **vegetació** contribueix a variar el relleu, perquè les arrels, en penetrar al sòl, poden ajudar a trencar les roques.
La vegetació impedeix que l'aigua discorri amb força pels vessants de les muntanyes.

1.- Quins són els agents externs de formació del relleu?

2.- Com actua l'aigua de la pluja en la formació del relleu?

-

-

-

-

2.- Com actuen les aigües marines en la formació del relleu?

3.- Quin treball fa el vent sobre el relleu? (2)

-

-

4.- Com contribueix la vegetació sobre la formació del relleu?

-

-

5.- RELACIONA. Uneix cada forma del relleu amb l'agent principal d'erosió que el crea.

PLATJA
VALL
DUNA
BARRANC
PENYA-SEGAT

RIU
VENT
MAR

Les formes de relleu

3. Les formes del relleu terrestre

El relleu de la superfície terrestre s'organitza en tres categories: relleu continental, relleu costaner i relleu submarí.

El relleu continental

Les formes principals del relleu continental són:

- Les **muntanyes**, que són terrenys elevats i amb molt pendent. Les muntanyes poden estar aïllades o agrupades en **serres** o **serralades**.
- Les **valls**, que són terrenys baixos situats entre muntanyes.
- Les **planes**, que són zones planes de poca altitud.
- Els **altiplans**, que són planures extenses situades a una certa altitud.
- Les **depressions**, que són zones enfonsades situades a menys altitud que les terres que les envolten.

El relleu costaner

A la costa o el litoral es poden trobar les formes de relleu següents:

- Les **illes**, que són porcions de terra envoltades d'aigua per totes bandes. Un conjunt d'illes properes s'agrupen en un **arxipèlag**.
- Els **caps**, que són promontoris que penetren en el mar.
- Els **golfs**, que són entrades del mar a la costa.
- Les **penínsules**, que són porcions de terra envoltades d'aigua excepte per l'**istme**, que les uneix al continent.

Les costes poden ser altes i baixes. A les costes baixes predominen les **platges** i a les costes altes, els **penya-segats**.

El relleu submarí

Les formes principals del relleu submarí són:

- Les **plataformes continentals**, que són terrenys propers a la costa amb molt poca profunditat.
- Les **planes abissals**, que són planures extenses situades a gran profunditat.
- Els **talussos continentals**, que són zones de molt pendent que enllacen les plataformes continentals amb les planes abissals.
- Les **dorsals oceàniques**, que són grans serralades submergides.
- Les **fosses marines**, que són esquerdes profundes en les planes abissals.

1.- Defineix les següents paraules:
serralada :

muntanya:

plana :

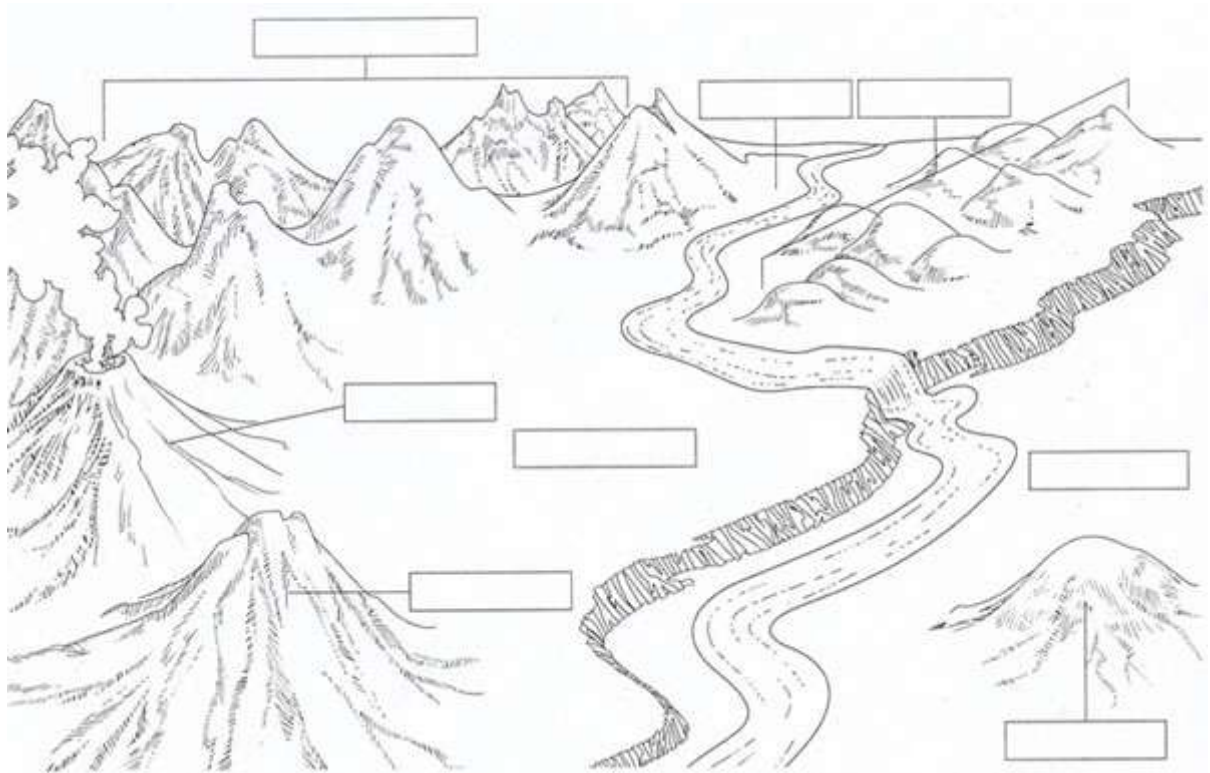
depressió :

vall :

altiplà:

2.- Situa en el mapa els següents noms: serralada - volcà - vall - muntanya - plana - altiplà - turó - serra

3.- Defineix:

dorsal :

illa:

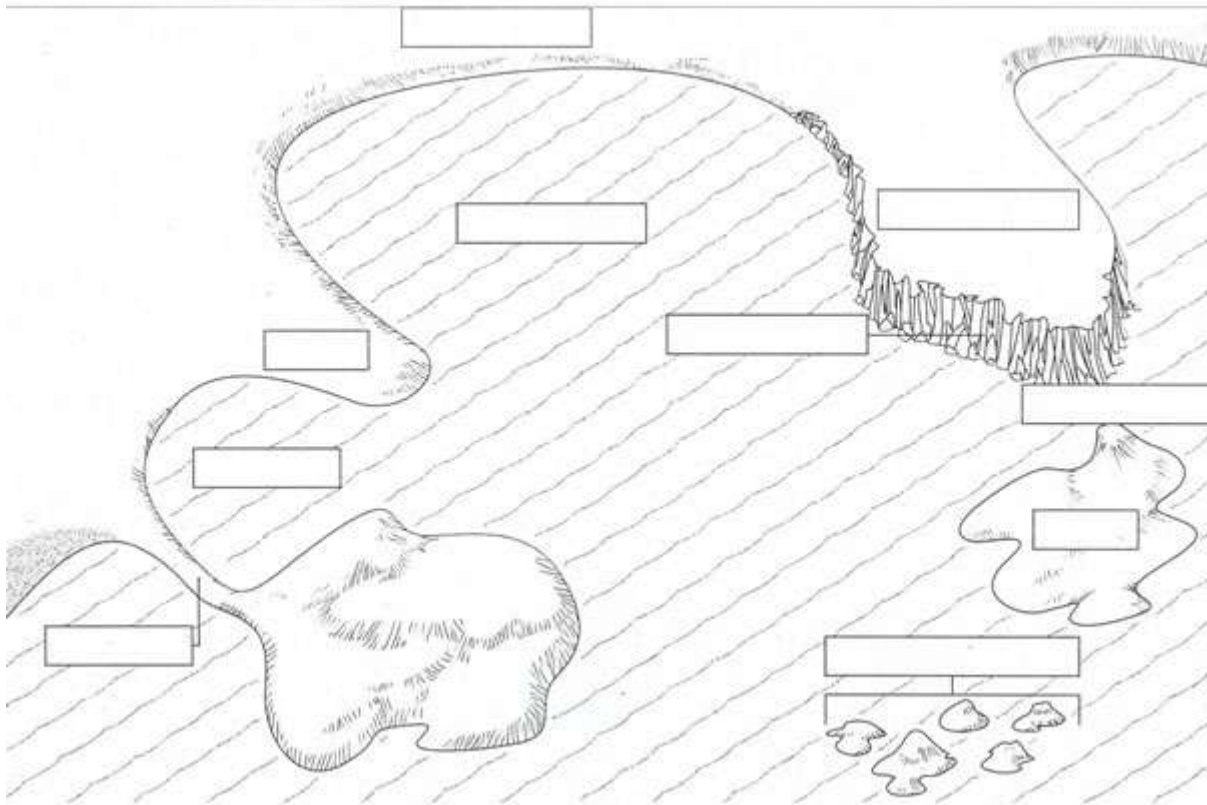
península :

cap :

golf :

Fossa marina:

4.- Situa en el dibuix els següents noms : **golf - badia - cap - península - istme - illa - arxipèlag - platja - estret - penya segat**

4. Els continents

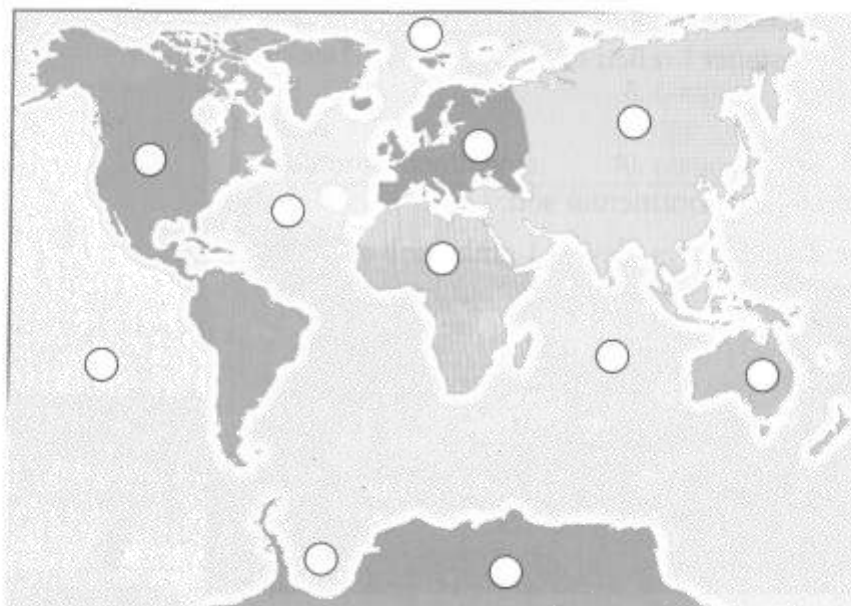
- Els **continents** són grans extensions de terres emergides i separades per les aigües d'oceans i mars. Al món hi ha **sis** continents.
- **Àfrica.** Està separada d'Europa pel Mediterrani i d'Àsia pel mar Roig.
- **Amèrica.** Es divideix en dos subcontinents: Amèrica del Nord i Amèrica del Sud. Aquests dos subcontinents estan units per l'istme d'Amèrica Central.
- **Àsia.** Forma part d'un gran conjunt de terres que es coneix amb el nom **d'Euràsia**.
- **Europa.** És situada a la part occidental d'Euràsia; en realitat, Europa és una gran península d'Àsia.
- **Oceania.** Està formada per més de deu mil illes repartides per l'oceà Pacífic.
- **Antàrtida.** És un continent glaçat situat al Pol Sud.

1.- Què és un continent ?

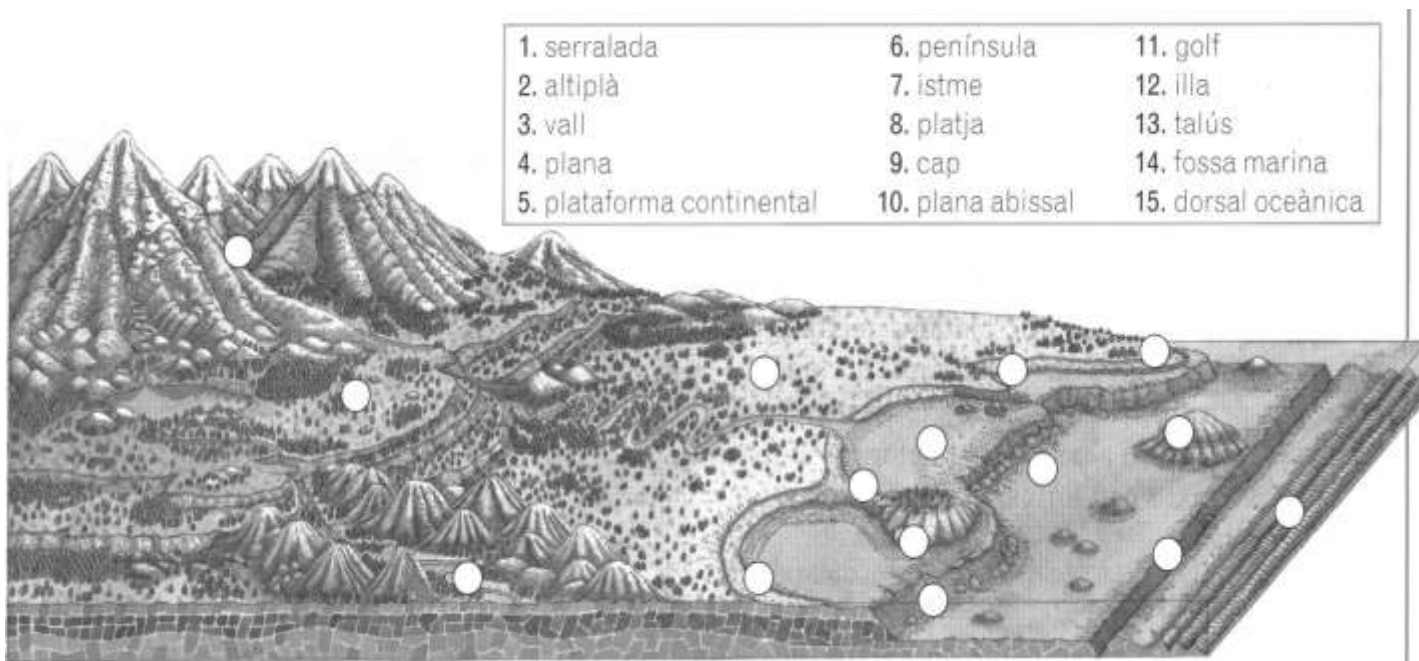
2.- Quin és el continent més gran?....
I el més petit? ...

3.- Què és l'Antàrtida ?

Oceans
1. Pacífic
2. Atlàntic
3. Índic
4. Glacial Antàrtic
5. Glacial Àrtic

Continents
a. Àsia
b. Amèrica
c. Àfrica
d. Antàrtida
e. Europa
f. Oceania

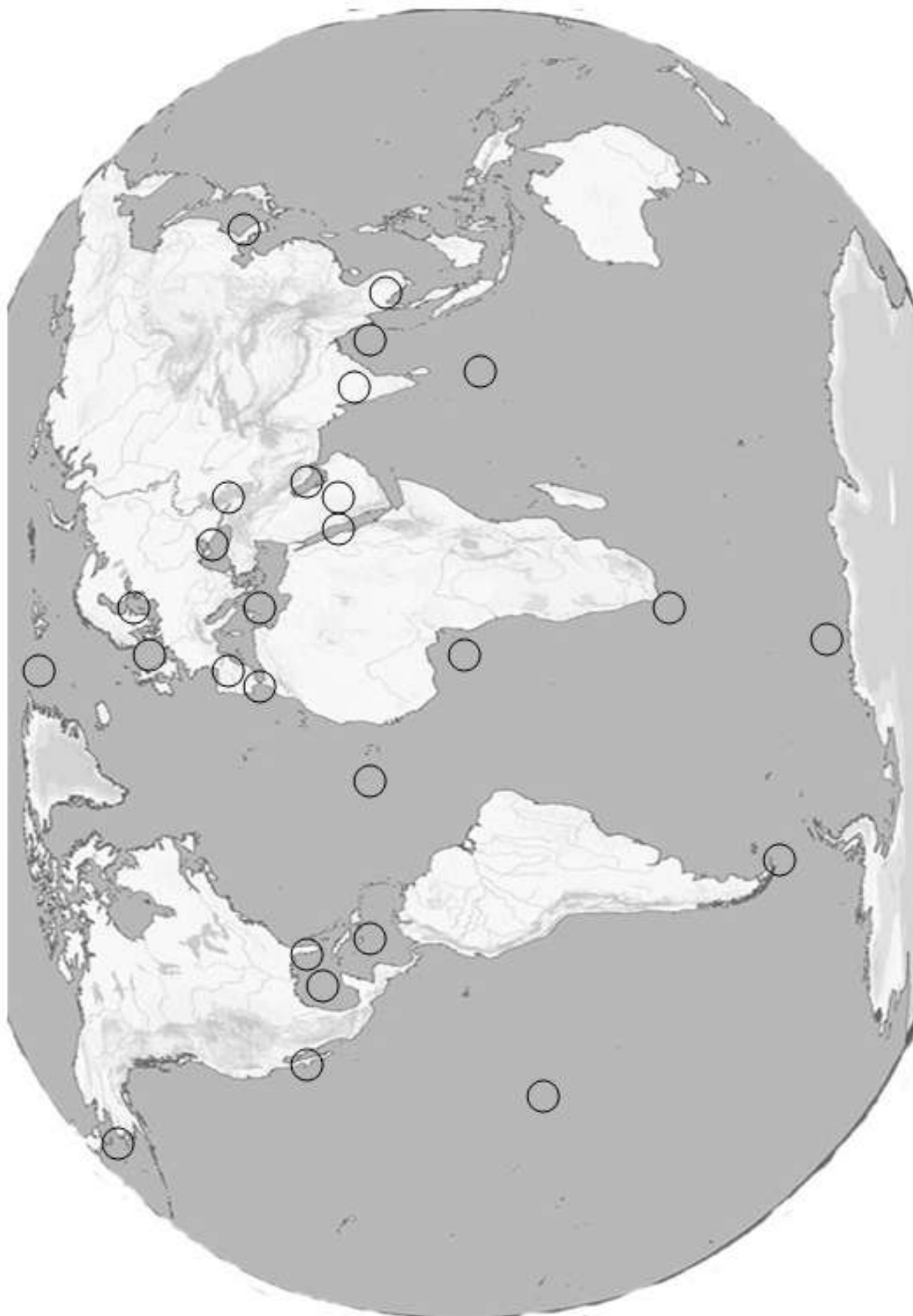
1. serralada	6. península	11. golf
2. altiplà	7. istme	12. illa
3. vall	8. platja	13. talús
4. plana	9. cap	14. fossa marina
5. plataforma continental	10. plana abissal	15. dorsal oceànica

5. El relleu continental

Pàg. 35 1.- Situa en el planisferi els següents números : Costes (blau)

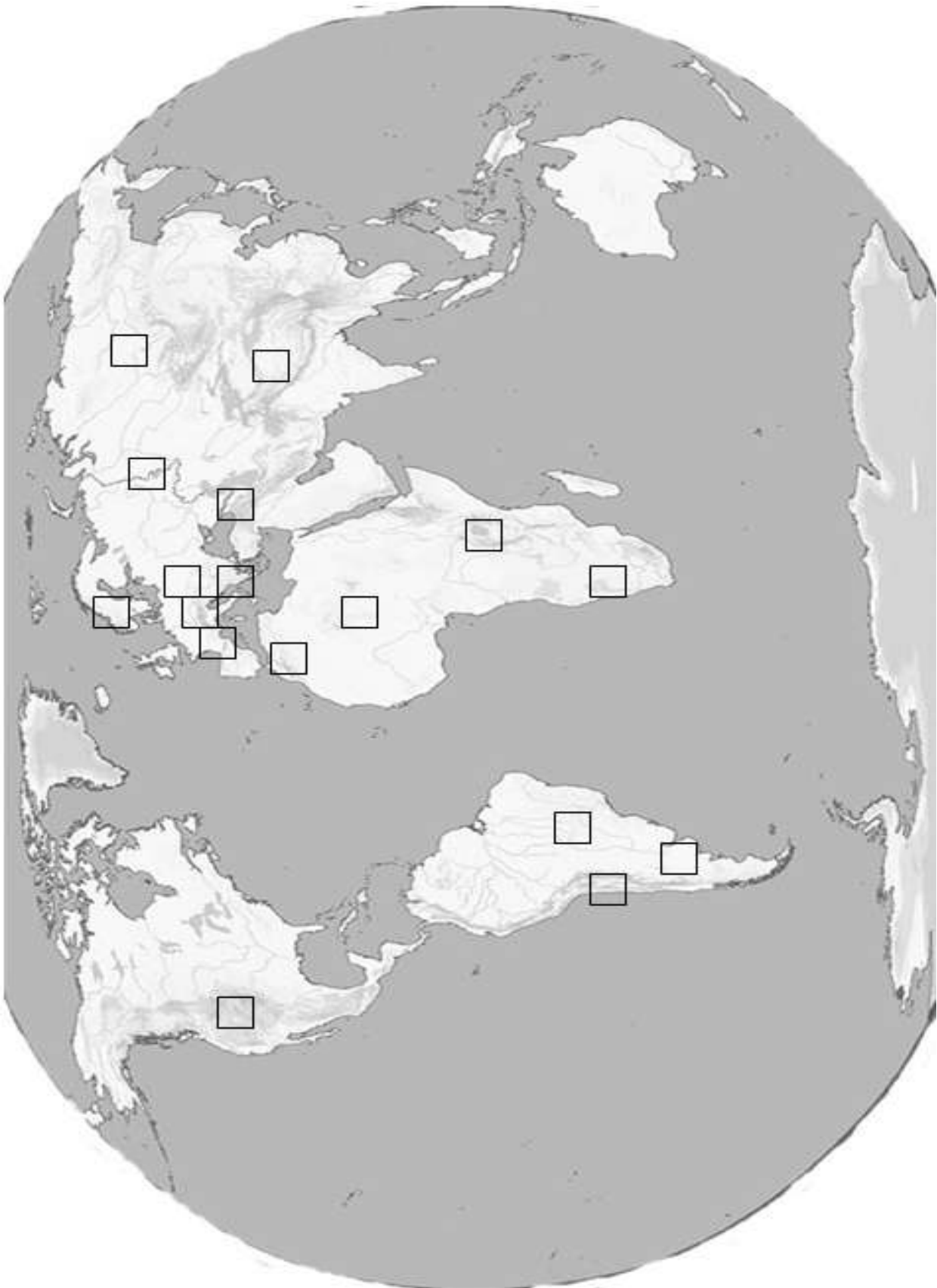
1 O. Pacífic – 2 O. Atlàntic – 3 O. Índic – 4 O. Glacial Àrtic – 5 O. Glacial Antàrtic – 6 mar del Nord – 7 mar Mediterrània – 8 mar Negra – 9 mar Roja – 10 mar Caspi – 11 mar Bàltica – 12 mar Carib (Antilles) – 13 golf de Mèxic – 14 golf de Bengala – 15 golf Pèrsic – 16 golf de Guinea – 17 cap de Bona Esperança - 18 cap d'Hornos – 19 estret de Bering – 20 estret de Gibraltar – 21 Pen. de l'Hindustan – 22 Pen. de Florida – 23 Pen. de Califòrnia – 24 Pen. Ibèrica – 25 Pen. d'Àrabia – 26 Pen. d'Indo-Xina – 28 Pen. de Corea.

Pàg. 33 1.- Situa en el planisferi els següents números : Relleu (negre)

1 Serralada Escandinava – 2 Himàlaia – 3 Muntanyes Rocalloses – 4 Caucas – 5 Andes –
6 Urals – 7 Pirineus – 8 Alps – 9 Càrpats – 10 Balcans - 11 Atles - 12 Desert del Sahara –
13 Desert del Kalahari – 14 Altiplà del Brasil – 15 Riff Valley – 16 Pampa – 17 Sibèria

Pàg 37 Completa el mapa d'Europa

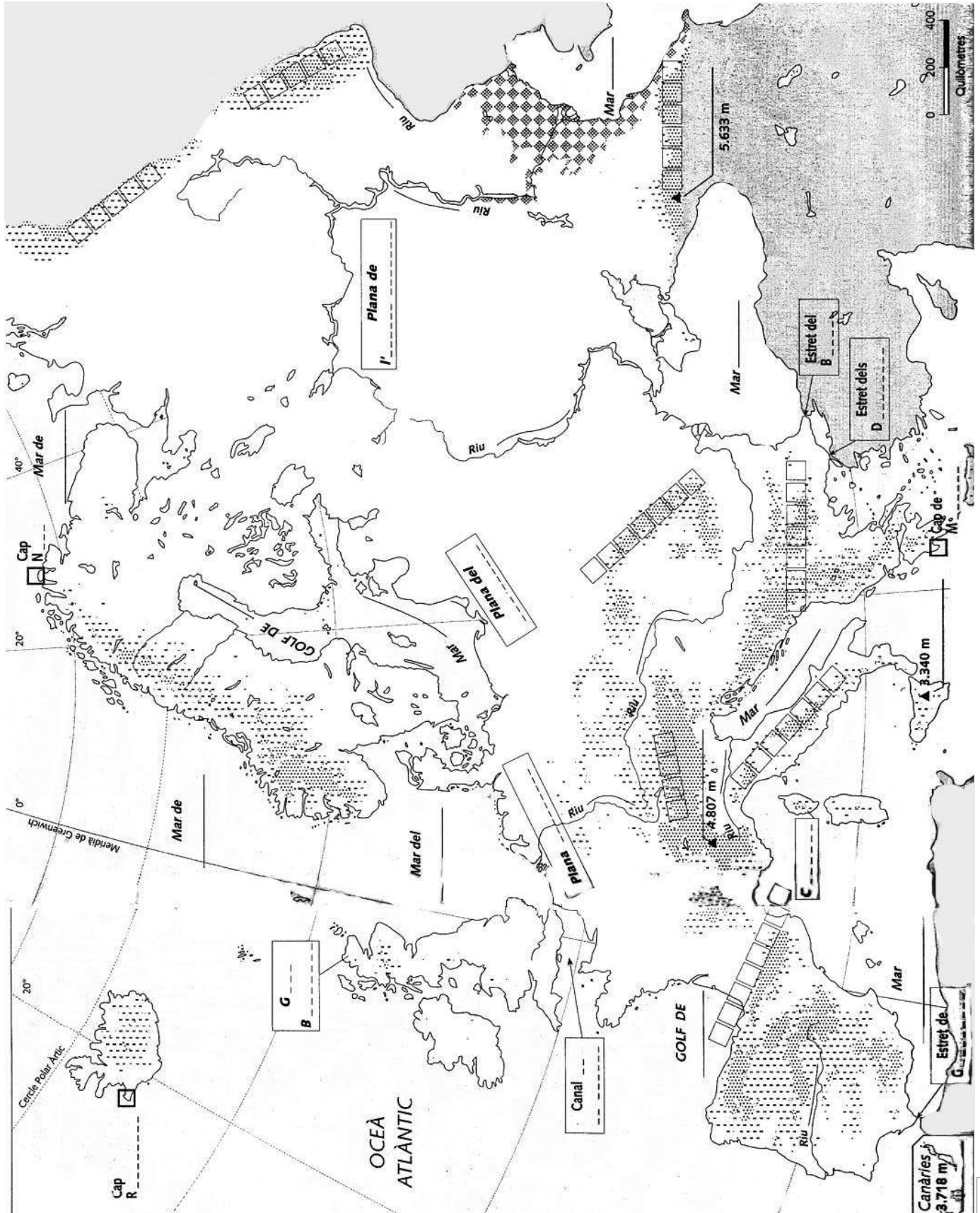
(negre) **SERRALADES** : Monts Ural – Càrpats – Pirineus – Balcans - Alps – Caucas – Apenins

(negre) **Cims** : Elbrus – Mont Blanc – Etna

(blau) **Estrets i canals** : Gibraltar - de la Mànega - Dardanel – Bòsfor

(blau) **Mars** : Mediterrani – Bàltic – Negre – Caspi – Nord – Noruega – Barentsz – Adriàtic

(blau) **Illes** : Gran Bretanya – Còrsega

(vermell) **Rius** : Volga – Danubi – Dnièper - Rin – Tajo – Po

Pàg. 39 Situa aquests noms en el mapa de relleu d'Espanya. (negre)

Meseta Central - Pirineus - Sistema Ibèric - Serralada Cantàbrica - Serralades Bètiques - Sierra Morena - Massís Galaic - Sistema Central - Serralades Costaneres

